

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/378/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814202595
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7814202595.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Ladislava Čakociho a JUDr. Adriany Murínovej v spore žalobkyne R. R., bytom v I., Q. Č.. XX, zastúpenej JUDr. Darinou Solárovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Škultétyho 3, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, o zrušenie rozhodcovského súdu, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 03.05.2016 č.k. 9C/47/2014 - 50 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s., so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno 8, zo dňa 14.11.2013 sp. zn. SR 06582/12 a zároveň zaviazal žalovaného nahradiť žalobkyni trovy konania v sume 299,05 eura.

2. Pri rozhodovaní vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že žalobkyňa hore uvedeným rozhodcovským rozsudkom bola zaviazaná zaplatiť žalovanému sumu 87,82 eura a na trovách konania sumu 119,11 eura, všetko v mesačných splátkach vo výške 50,- eur, splatných vždy k poslednému dňu v mesiaci. Ďalej vychádzal zo zistenia, že účastníci uzatvorili dňa 24.11.2009 Zmluvu o úvere, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyne finančné prostriedky, ktoré sa žalovaná zaviazala vrátiť. Súd vychádzal z názoru, že účastníkmi uzatvorená zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou a neradi sa režimom Obchodného zákonníka. Návrh spotrebiteľskej zmluvy, zmluvy o úvere je v danom prípade pripravený na predtlačnom tlačive, do ktorého sa len vpisujú požadované údaje. Žalobkyňa nemala možnosť žiadnym spôsobom zmeniť obsah všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy o úvere, nemôže vyjednávať, jedinou jej alternatívou je prijatie, resp. odmietnutie návrhu ako celku. Súd ďalej uviedol, že medzi absolútne neprijateľné podmienky v spotrebiteľskej zmluve zaraďuje Občiansky zákonník v § 53 ods. 4 písm. r) aj ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Podľa názoru súdu praktickým dôsledkom ustanovenia o rozhodcovskej doložke tak, ako je formulovaná v bode 15. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je, že žalobkyni je fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom v prípade, ak žalovaný podá žalobu na rozhodcovský súd. Znenie rozhodcovskej doložky neodporuje síce doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza.

3. Predmetná rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne, pričom žalobkyňa nemohla ovplyvniť jej obsah, čím napĺňa znaky neprijateľnej podmienky v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a preto je v súlade s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Keďže rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť legitimitu pre rozhodcovský rozsudok, je neprijateľnou a absolútne neplatnou, aj výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje zákonu a dobrým mravom. Rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní rozhodcovským súdom, ktorý založil svoju právomoc na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, nemožno považovať za súladný so zákonom. Vzhľadom na uvedené súd žalobe vyhovej a rozhodcovský rozsudok zrušil podľa § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z.z.

4. Výrok o trovách konania odôvodnil s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

5. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. c/, d/ a f/ O.s.p. Citujúc ust. § 53 ods. 4 písm. r/ OZ poukázal na to, že rozhodcovská zmluva, resp. doložka dohodnutá medzi žalobkyňou a žalovaným je nevýhradnou rozhodcovskou zmluvou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane sa domáhať ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania. Už len z tohto pohľadu rozhodcovská zmluva nevyžaduje od žalobcu, aby spory so žalovaným riešili výlučne v rozhodcovskom konaní. Prijatie argumentácie súdom prvého stupňa by znamenalo pre žalovaného len jediné, a to úplne znemožnenie využitia rozhodcovského konania pre žalovaného a teda aj pre každého dodávateľa a pritom je zrejmé, že z ust. § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nevyplýva úmysel zákonodarcu zakázať rozhodcovské konanie úplne ale iba ho obmedziť. Preto podľa odvolateľa predmetné ustanovenie Občianskeho zákonníka (§ 53 ods. 4 písm. r/ OZ) treba vykladať eurokomformne v zmysle Smernice. V danom prípade má rozhodcovské konanie plne oporu v Zákone o rozhodcovskom konaní, ktorý arbitrabilitu spotrebiteľských sporov nevyučuje a nezakazuje. Prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj z právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľských úverov. Rovnaký záver vyplýva aj zo znenia aktuálne účinnej Smernice č. 2005/48/ES o spotrebiteľskom úvere (čl. 24 ods. 1), ktorá zaväzuje členské štáty zabezpečiť primeraný a účinný postup na urovnávanie spotrebiteľských sporov, ktoré sa dotýkajú zmluvy o úvere. Navyše platné a účinné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľských úverov sú vo vzťahu k právnej úprave spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku nielen lex specialis, ale aj lex posterior, teda majú prednosť pri aplikácii. Prípustnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch vyplýva aj z odporúčania Komisie č. 98/257 ES o zásadách použiteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov.

6. Žalovaný v dôvodoch odvolania akcentoval aj na to, že medzi žalobcom a žalovaným bola v predmetnom prípade uzatvorená rozhodcovská zmluva na samostatnom liste papiera oddelene od samotnej zmluvy o úvere. Uzavretie zmluvy o úvere v predmetnom prípade teda nebolo podmienené uzavretím rozhodcovskej zmluvy. Teda v prípade rozhodcovskej zmluvy sa jedná o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, ktorá v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôže byť neprijateľnou podmienkou. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil, prípadne zmenil a žalobu ako nedôvodnú zamietol.

7. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podal žalovaný v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p., ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok v súlade s ust. § 156 ods. 1 O.s.p. verejne vyhlásil potom, čo miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach (§ 156 ods. 3 O.s.p.).

8. Z obsahu odvolania žalovaného je možné vyvodiť iba odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p., teda že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Pokiaľ žalovaný v odvolaní cituje ust. § 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (neúplné zistenie skutkového stavu), toto je odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd nevykonal účastníkom navrhnutý dôkaz spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť. Z obsahu odvolania žalobcu nevyplýva, aký navrhnutý dôkaz potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností súd prvého stupňa nevykonal, navyše ani z obsahu spisu nevyplýva, že by

bol žalovaný v konaní pred súdom prvého stupňa navrhoval vykonať dôkaz, ktorý súdom prvého stupňa nebol vykonaný.

9. Odvolací súd dospel v prejednávanej veci k záveru, že ani ostatné odvolacie dôvody uvádzané žalovaným nie sú naplnené. Súdom prvého stupňa vykonané dokazovanie v dostatočnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa § 132 O.s.p. a z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver. Preto odvolací súd rozsudok o zrušení rozhodcovského rozsudku sp.zn. SR 06582/12 zo dňa 14.11.2013 ako vecne správny potvrdil.

10. K správny, skutkový a právny záverom súdu prvého stupňa odvolací súd udáva nasledovné:

11. Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu pred rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je význam rozhodcovskej zmluvy osobitný, pretože v krízových situáciách a vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak udeje v súkromnoprávnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva arbitrom vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená.

12. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Aj odvolací súd má zato, že predmetnú doložku je nutné posúdiť ako neprijateľnú podmienku, nakoľko praktickým dôsledkom takto formulovanej rozhodcovskej doložky je skutočnosť, že spotrebiteľovi je fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Pre spotrebiteľa to znamená povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pred súkromnou osobou, ktorú si veriteľ už predformuloval v zmluve a na výbere ktorej spotrebiteľ nemal žiadnu účasť, čím je spôsobená značná nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

13. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka v rozhodcovskej zmluve v prejednanom prípade koncipovaná a spotrebiteľovi predložená spolu s ostatnými všeobecnými podmienkami, nesvedčí ani o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky v rozhodcovskej zmluve, ale skôr o zámernom predkladaní zmluvných podmienok (ide o zmluvu o úvere a rozhodcovskú zmluvu, obe podpísané v jeden deň), ktorým žalovaný sledoval vylúčenie tohto dojednania pod režim súdnej kontroly. Žalovaný nepreukázal osobitné vyjednanie rozhodcovskej doložky v rozhodcovskej zmluve, resp., že by si žalobkyňa osobitne vymienila jej dojednanie. Naopak ide o formulárovú zmluvu, ktorú žalobkyňa nemohla nijako ovplyvniť a mohla len rozhodcovskú zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu, pričom je pravdepodobné, že nepodpísaním rozhodcovskej zmluvy by nedošlo ani k podpisu zmluvy o úvere, keďže obidve zmluvy boli uzavreté v jeden deň.

14. Napriek formálnemu zneniu rozhodcovskej doložky teda reálne dochádza k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa (dlžníka). Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu (a to či už z nevedomosti alebo nemožnosti vplyvať na obsah zmluvy), čo je v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná, naplní podmienku uvedenú v ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, preto je táto rozhodcovská doložka neplatná podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

15. Odvolací súd navyše dopĺňa, že k právny posúdeniu rozhodcovskej doložky s takýmto a obdobným (obsahom) Najvyšší súd SR zaujal právne závery v množstve svojich rozhodnutí (3Cdo/1/2012, 4Cdo/41/2012, 6MCdo/9/2012, 5Cdo/61/2012, 6Cdo/13/2013, 5Cdo/237/2013 a ďalšie).

16. Odvolací súd dodáva, že 1.1.2015 bol prijatý nový zákon č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 73 ods. 1, 3 (prechodné ustanovenia) stanovil, že ak nie je ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1.1.2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom

pred 1. januárom 2015 zostávajú zachované. Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1.1.2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia. Z uvedeného preto vyplýva, že konania o zrušení rozhodcovského rozsudku neskončené do 31.12.2014 sa nedokončia podľa zákona č. 244/2002 Z.z., ale sa dokončia podľa nového špeciálneho zákona č. 335/2014 Z.z. a iba rozhodcovskú zmluvu bude súd posudzovať podľa predpisov účinných v čase jej uzavretia. Preto po právoplatnosti napadnutého rozsudku bude úlohou súdu prvého stupňa postupovať podľa § 47 zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

17. Odvolací súd poukazuje aj na ust. § 243d zákona č. 233/1995 Z.z. (prechodné ustanovenie k právnym úpravám účinným od 1.1.2015), ktoré ustanovuje, exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu vydaného pred 1. 1. 2015 možno začať len do 3 mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Ide o prelomenie materiálnej (nie formálnej) právoplatnosti rozhodcovského rozsudku, rozhodcovský rozsudok sa zo zákona nezrušil, teda v dôsledku zmeny právnej úpravy nedošlo k zániku možnosti žalobkyne sa domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku.

18. Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 C.s.p..

19. Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).